

Психоделічна музика

ДУМА ВІТАЛІЙ ІПСА КА-35

- ▶ З латинської словосполучення «psyche delos» перекладається як «те, що прояснює душу». Означення «психоделічний» я буду застосовувати до тих об'єктів та процесів, які дозволяють краще зрозуміти себе, свій внутрішній світ, вийти за рамки відомого.
- ▶ Психоделічну музику я буду розглядати як сучасну форму сакральної музики, що пробує становити себе в тілі секуляризованого (мирського) суспільства, орієнтованого на механістичну, ньютонівсько-картезіанську модель світу. Свідоме чи несвідоме бажання подолати рамки цієї картини світу я розцінюватиму як пошук психоделічних переживань, а процеси (об'єкти), що прямо сприяють такому пошуку, я називатиму «психоделічними».

- ▶ Появу психоделічної культури слід відносити до кінця п'ятдесятих – початку шістдесятих років ХХ століття. Її виникнення тісно пов'язане з так званою «психоделічною революцією» – масовим поширенням психоделічних препаратів (та інформації про них) серед значної кількості населення США та вільної Європи. Зауважимо, що ситуація, яка склалася у 1960-х, багато в чому унікальна. З одного боку вона демонструє деградацію суспільної свідомості. До «психоделічної революції» в абсолютній більшості випадків психоделічні переживання належали виключно до сфери духовного і використовувалися в рамках сакральних практик. З виходом психоделіків у маси сакральне, закладене у психоделічному переживанні, поступово входило в тіло культури і ставало предметом дослідження не тільки зміненої, але й регулярної свідомості. Власне, внаслідок стикання регулярної свідомості з артефактами, винесеними зі змінених станів (музикою, текстами, картинами і т.д.) народжується культура як така.

- ▶ Навіть одна і та ж людина, будучи у змінених станах свідомості (ЗСС) і в регулярному стані свідомості, по різному трактує продукт своєї творчості. Кожен, хто переживав обидва стани, погоджується, що у ЗСС об'єкт мистецтва часто сприймається набагато гостріше³. Він вивільняється від загальносоціального культурного контексту, натомість поміщається у контекст особистих психічних процесів та змістів.
- ▶ Займаючи в дечому ідеалістичну позицію, можу ствердити, що експериментатор, отримавши попередньо конструктивне налаштування, через взаємодію зі смислом об'єкта мистецтва, здатний не просто глибоко пережити цей смисл, але й зазнати певної цілющої дії: усвідомити витіснені емоції, відновити зв'язок з певними відділеними (дисоційованими) частинами психіки, нашоухнутися на ряд надихаючих інсайтів щодо логіки речей – класичний перелік зцілюючих феноменів, який вже давно став предметом дослідження трансперсональної психології і який підпадає під визначення «психоделічне переживання».

- ▶ Як відмічають експериментатори різних часів та культур, у зміненому стані свідомості музика часто є потужним стимулом до психоделічного переживання. Беру на себе сміливість сказати, що психоделічна музика як явище культурне, а не сакральне, з'явилося саме у ХХ столітті. Навряд чи буддист назве горлове співання мантр «психоделічною музикою». Так само навряд чи хтось із християн зможе назвати «психоделічною» церковну літургію.
- ▶ Також спробую показати, що феномен психоделії в історії музики переживав чітко виражені чотири відмінні між собою етапи становлення, останнім з яких є сучасна експериментальна електронна музика.
- ▶ Перша хвиля психоделії у сучасній музиці припадає на початок 1960-х років і появу психоделічного року (psychedelic rock). Одним із зачинателів психоделічної культури став американський письменник Кен Кізі.

- ▶ Том Вулф у документі епохи, книзі «The Electric Kool-Aid Acid Test», пише, що своїми »кислотними тестами» Кізі та група однодумців вигадали таке явище, як «дискотека». Вражений власними глибинними переживаннями дійсності під дією ЛСД, Кізі шукав технічні можливості відтворення цього стану у людей, які прийняли ЛСД, але ще не торкнулися «основи своєї свідомості». (Пересічні громадяни без психоделічного досвіду сприймали «кислотні тести» як «нудний ряд кольорових кінокадрів», «оглушливі потоки потворного шуму» і т.д. Ці зізнання стануть нам у пригоді, коли ми будемо говорити про сучасні форми психоделічної музики.) Приміщення обладнувались вигадливим освітленням (стробоскопи, прожектори, ультрафіолет). Звуки, отримані мікрофоном з натовпу безпосередньо під час «тесту», пропускалися через складні системи запізнювання сигналу, і створювали враження розтягування подій у часі.

ВИСНОВОК:

- ▶ Отже, психоделічна експериментальна музика має більше спільного із психотехнологіями, ніж із естетичними вправляннями. Тому якщо й можна говорити про естетику чи красу сучасної музики, то виключно в тому контексті, в якому припустимо говорити про красу тої чи іншої психотехніки.
- ▶ Сучасна електронна експериментальна музика направлена на активізацію раніше не задіяваних (або задіяваних за незвичайних обставин) зон свідомості. Вперше за історію сучасної психоделічної музики це спроба виходу за рамки відомого найпрямішим, найрадикальнішим методом – просто переживаючи його.

Література:

- ▶ 1. За твердженням психолога О.Бахтіярова, культура є деградацією сакрального, а технологія є деградацією культури (Бахтияров О.Г. Пост-информационные технологии: введение в психонетику. – К., «ЭКСПИР», 1997)
- ▶ 2. Бахтияров О.Г., Деконцентрация. – К., «Ника-Центр», 2002.
- ▶ 3. А.Квашенков, Фрактальный цветок Гоа (матеріали www.fmt-promo.ru)
- ▶ 4. Квашенков, Фрактальный цветок Гоа.
- ▶ 5. Элиаде М. Шаманизм: архаические техники экстаза. – К.: «София», 2000.
- ▶ 6. Гроф С. Путешествие в поисках себя. – М.: Институт трансперсональной психологии, 2001.
- ▶ 7. Д.Федоренко (проект «Kotra»)
- ▶ 8. О. Хаксли, Двери восприятия (матеріали www.behigh.org)
- ▶ 9. Абрахам Д. Касерес, Ин Шочитль, Ин Куикатль: Галлюциногены и музыка в мышлении индейцев Центральной Америки (матеріали entheogenes.ru)